

Waarom zou je biologisch kopen? Zeven goede argumenten op een rijtje

Het verband tussen biologisch en duurzaam

Consumenten vinden het steeds belangrijker om duurzamer te leven. Een van de manieren om dat te doen is kiezen voor duurzaam voedsel. Maar daarbij worden ze steeds vaker geconfronteerd met tegenstrijdige informatie.

TEKST & FOTO'S MACHTELD HUBER | VERTALING YOLANDE SAMWEL

Een krant meldde bijvoorbeeld dat gangbare kastomaten duurzamer waren dan biologische, omdat er volgens een studie bij de gangbare productie minder CO₂ vrijkwam. Koeien die buiten lopen zouden meer methaangas produceren dan koeien die het hele jaar in de stal blijven. En het zal niet lang meer duren of voedsel wordt geteeld op 'parkeerplaatsen' onder of vlak bij supermarkten. Verse groenten zijn dan het hele jaar beschikbaar. Ze worden geteeld zonder grond in 'klimaatkamers' met LED-lampen, in een steriele omgeving waardoor bestrijdingsmiddelen overbodig zijn, en zonder dat er vervuilend transport nodig is. En dat wordt dan gepresenteerd als de meest duurzame keuze. Wat moet de consument hiermee?

Bredere blik

Het gaat er maar om op welke manier je kijkt naar productiesystemen. Kijk je met een bredere blik dan alleen naar CO₂-uitstoot, dan wordt het verschil tussen gangbare en biologische productie veel duidelijker. Deze bredere blik moet ook rekening houden met 'ecosysteemdiensten', diensten die de landbouw levert naast de productie van voedsel. Daaronder vallen behoud van biodiversiteit

en habitat, waterzuivering en recycling van organisch materiaal en voedingsstoffen. En zo bekeken biedt biologische productie veel meer voordelen.

De voornaamste strategie van biologische productie is het creëren van een ecosysteem waarin de zelfregulerende eigenschappen van organismen optimaal kunnen functioneren, waardoor het gebruik van pesticiden

en antibiotica overbodig wordt. Het doel is een zo groot mogelijke robuustheid en veerkracht van organismen, dat wil zeggen van hun vermogen om zich aan te passen aan veranderingen met behoud van hun evenwicht (homeostase). Deze strategie wordt toegepast op bodem, planten, dieren en de boerderij zelf.

Dit streven naar zelfregulering staat centraal in de biologische landbouw, en verschilt substantieel van conventionele en meer technologische benaderingen, die een strategie van beheersing en standaardisatie volgen. Het biedt een aantal waardevolle voordelen, zoals een versterking van een breed scala aan ecosysteemdiensten (zie hieronder). Consumenten die twijfelen over al dan niet biologisch kopen zouden dit in hun overwegingen mee kunnen nemen.

1 Gezond, veilig en lekker eten

Uit de meeste consumentenonderzoeken blijkt dat de verwachtingen van het publiek over gezondheidsvoordelen van biologische producten de belangrijkste motivatie zijn om ze te kopen. Hier zitten twee kanten aan: enerzijds weten de mensen dat biologische producten vrij zijn van sporen van bestrijdingsmiddelen, en dat geeft ze een gevoel van veiligheid. Anderzijds bestaat het idee

dat bio-voedsel een algemeen gezondheidsbevorderend effect heeft, ook al is dat nog niet onomstotelijk aangetoond en wordt er nog stevig over gedebatteerd in wetenschappelijke kringen. Hoewel het verschil in voedingswaarde tussen gangbaar en biologisch niet altijd meetbaar is, zijn er steeds meer aanwijzingen dat het consumeren van biolo-

gisch voedsel bij mens en dier de veerkracht verhoogt en leidt tot een betere algemene gezondheid.

Resten van bestrijdingsmiddelen worden zeer zelden aangetroffen in biologische producten (bijvoorbeeld via besmetting vanuit aangrenzende boerderijen). Antibiotica-resistente bacteriën worden nog veel minder aangetroffen. GMO's (genetisch gemodificeerde organismen) zijn in de biologische landbouw niet toegestaan.

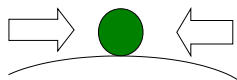
Veel professionele koks vinden biologische producten beter smaken. Dat zou het gevolg kunnen zijn van een lager kunstmestgebruik en van het relatief late oogstmoment.

2 Dierenwelzijn

De regelgeving in de biologische veehouderij staat borg voor meer dierenwelzijn dan

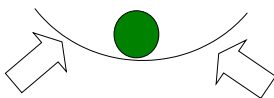
Verschillende productiebenaderingen

Controle model gangbare benadering

- focus op probleem
- variatie uitschakelen
- continue monitoring
- direct ingrijpen
- statisch evenwicht.

Adaptatie model bio-benadering

- focus op systeem
- variatie benutten
- zelfregulatie stimuleren,
- indirect sturen
- dynamisch evenwicht.

(Ten Napel et al., 2006; WUR/LBI)

die in de gangbare veehouderij. Een biologisch gehouden dier heeft meer ruimte, meer gelegenheid om buiten te zijn, en verschillende typen huisvesting. In sommige gevallen mogen kalveren bij hun moeder blijven, en preventieve of groeistimulerende antibiotica worden niet gebruikt. Het doel van biologische veehouderij is het vergroten van de natuurlijke veerkracht en robuustheid van de dieren via specifieke maatregelen die bedoeld zijn om ziektes te voorkomen in plaats van te bestrijden.

3 Biodiversiteit

Biodiversiteit wordt gemeten aan de hand van aantallen en verscheidenheid van levende organismen binnen een ecosysteem. Door de geschiedenis heen hebben menselijke activiteiten geleid tot een vermindering van biodiversiteit, en dit proces is de afgelopen 50 jaar in een stroomversnelling gekomen. Veel dier- en plantensoorten zijn in aantal of in verspreidingsgebied achteruitgegaan. Dit vormt een bedreiging voor de stabiliteit van ecosystemen. Een systematische aanpak zoals biologische boeren hanteren ondersteunt en stimuleert biodiversiteit. Biologische boerderijen staan erom bekend dat ze veel meer soorten her-

bergen dan gangbare, en dat dit gunstig kan werken op de productiviteit en de stabiliteit van het ecosysteem op de boerderij zelf en de omgeving.

4 Een schoon en duurzaam milieu

Biologische boerderijen werken milieuvriendelijk, omdat er geen kunstmest en geen bestrijdingsmiddelen in het omringende water terechtkomen. Er wordt juist gewerkt aan het vruchtbaarder maken van de bodem, en de biologische aanpak is daarom toekomstgericht. Uit onderzoek blijkt dat biologische landbouw meer CO₂ vastlegt dan gangbare.

5 Een mooi landschap

De ecosysteembenadering is goed voor het aantal soorten dat op een boerderij voorkomt. In de praktijk betekent dat meer insecten, vlinders, bloemen, struiken, vogels en amfibieën. Een biologische boerderij, met zijn verschillende teelten, ziet er ook anders uit dan een boerderij met maar één teelt in monocultuur. Veel mensen die een bio-boerderij bezoeken om te zien hoe hun voedsel wordt verbouwd, genieten van de diversiteit die ze aantreffen.

6 Verbinding met de producent

Er komen steeds meer initiatieven om consumenten in verbinding te brengen met producenten uit de regio. Op die manier ontdekken ze waar hun voedsel vandaan komt, in plaats van 'anoniem' eten te kopen waarvan ze de herkomst niet kennen. Veel consumenten hechten veel waarde aan dit soort verbinding en transparantie, omdat ze prijs stellen op een meer verantwoorde, duurzame en gezonde levensstijl.

7 Een tevreden boer die houdt van zijn werk

Boeren die zijn overgegaan op biologisch melden vaak dat ze daardoor meer plezier hebben gekregen in hun werk. Ze zijn meer bezig met ambachtelijk boeren, omdat ze niet langer uitgaan van vaste regels en patronen, maar steeds moeten inspelen op specifieke situaties. Daardoor voelen ze weer waarom ze ooit boer hebben willen worden.

Consumenten die zich bewust zijn van dit hele scala aan voordelen voelen zich meer gemotiveerd om biologische producten te kopen, en ze vinden het prettig te weten dat ze via hun koopgedrag een verschil kunnen maken. Dit verschijnsel kan grote gevolgen hebben. Veel spelers in de voedingssector zijn zich terdege bewust van de 'macht van het winkelmandje'. Als één consument één dag per week geen vlees eet, betekent dat dat er per jaar twee dieren minder nodig zijn in de voedselketen. En evenzeer geldt dat hoe meer consumenten biologisch gaan eten, hoe meer impact dat heeft op de biologische voedselketen en op de bijbehorende ecologische functies. ■

